

PAEDDR. MÁRIA UHEREKOVÁ
Štátna školská inšpekcia

Autoevalvačné nástroje hodnotenia kvality školy

- 1. Aké sú najčastejšie nedostatky vo vnútornej školskej kontrole?
- 2. Aké sú prístupy školskej inšpekcie ku kontrolným činnostiam?
- 3. Ako vyzerajú dotazníky štátnej školskej inšpekcie?

OBSAH	strana
1. Zisťovanie kvality školského prostredia	2
1.1 Úroveň školského kontrolného systému podľa zistení ŠŠI	2
2. Vnútoraná školská kontrola	4
2.1 Porovnanie kontrolných činností riaditeľov a školského inšpektora	4
2.2 Stratégia vnútornej školskej kontroly	5
3. Niektoré zásady uskutočňovania kontroly	7
4. Prístupy školskej inšpekcie k niektorým kontrolným činnostiam	10
4.1 Zisťovanie postoja pedagógov k škole	10
4.2 Zisťovanie školskej atmosféry	11
4.3 Hospitácie	11
5. Dotazníky školskej inšpekcie	14
5.1 Aká je naša škola? – dotazník	14
5.2 Školská a triedna klíma – dotazník	23
5.3 Hospitačný záznam	25
5.4 Autodiagnostický dotazník – dotazník	28

1. Zisťovanie kvality školského prostredia

1.1 Úroveň školského kontrolného systému podľa zistení ŠŠI

Cieľ príspevku Cieľom príspevku je oboznámiť čitateľov s niektorými meracími nástrojmi a prostriedkami školskej inšpekcie na zisťovanie niektorých ukazovateľov kvality školského prostredia v porovnaní s podmienkami a možnosťami vnútornej školskej kontroly.

Funkčnosť školského kontrolného systému Zo Správy o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v Slovenskej republike v šk. r. 2001/2002 vyplývajú takmer zhodné zistenia týkajúce sa funkčnosti školského kontrolného systému v jednotlivých druhoch škôl. Jeho úroveň sa hodnotí:

Základné školy V základných školách sa hodnotí úroveň kontrolného systému ako **priemerná**, v niektorých školách až **málo vyhovujúca**. Tento stav zapríčiňuje podceňovanie jeho významu a nedostatok času vedení škôl na kontrolnú činnosť pre vyťaženosť v zabezpečovaní chodu školy. Hospitačná činnosť je formálna, jej zistenia sa nevyužívajú. Neukladajú sa opatrenia na odstránenie nedostatkov. Hodnotiace kritériá pre pedagógov a žiakov väčšinou nie sú stanovené, čo negatívne ovplyvňuje ich motiváciu a stimuláciu.

ZUŠ V základných umeleckých školách je úroveň kontrolného systému **priemerná**.

Gymnázia V gymnáziách je kontrolný systém **relatívne funkčný**, s rezervami v hospitačnej činnosti, najmä v spätnej väzbe, kvalite uložených opatrení a kontrole ich plnenia.

V stredných odborných školách sú **nedostatky v hospitačnej činnosti**, najmä v spätnej väzbe, kvalite uložených opatrení a kontrole ich plnenia. **SOŠ**

V stredných odborných učilištiach je kontrolný systém **mierne pod priemerom** ako dôsledok formálnosti plánovania, nízkej frekvencie a nepravidelnosti hospitačnej činnosti, nižšej úrovne analýzy a zovšeobecňovania poznatkov, účinnosti uložených opatrení a kontroly ich plnenia. **SOU**

V špeciálnych školách je kontrolný systém **plánovitý a funkčný**, ale dostatočne sa neuplatňuje spätná väzba. **Špeciálne školy**

Na základe týchto zistení **školská inšpekcia hodnotila vnútorný školský kontrolný systém vcelku ako priemerný až málo vyhovujúci.**

Kľúčovými negatívami sú:

- vcelku formálna a nedostatočná hospitačná činnosť,
- nedostatočná spätná väzba pri kontrole plnenia uložených opatrení na skvalitnenie vyučovania, málo účinné uplatňovanie zovšeobecňovania poznatkov z kontrolnej činnosti.

Nedostatky v školskom kontrolnom systéme

abc

2. Vnútoraná školská kontrola

2.1 Porovnanie kontrolných činností riaditeľov a školského inšpektora

Jedným z východísk pri odstraňovaní nedostatkov vo vnútornom školskom systéme by mohlo byť zamyslenie sa a porovnanie niektorých činností riaditeľa školy a inšpektora z hľadiska podmienok a možností vykonávania kontrolných činností, napr.:

Riaditeľ školy	Školský inšpektor
<ul style="list-style-type: none"> musí nevyhnutne poznať všetkých pedagógov a iných zamestnancov školy 	<ul style="list-style-type: none"> musí poznať školy, za ktoré je zodpovedný, a ich špecifické problémy, pretože ich odstránenie je predmetom jeho úsilia
<ul style="list-style-type: none"> je zodpovedný za kultúru riadenia školy ako inštitúcie 	<ul style="list-style-type: none"> je zodpovedný za kultúru svojej inšpekčnej práce a celkovej činnosti
<ul style="list-style-type: none"> vo väčšine prípadov používa metódy priameho pôsobenia na učiteľov (aj žiakov) 	<ul style="list-style-type: none"> pracuje väčšinou s nepriamymi metódami kontroly
<ul style="list-style-type: none"> využíva kombináciu individuálnych a skupinových metód práce 	<ul style="list-style-type: none"> využíva kombináciu individuálnych a skupinových metód práce
<ul style="list-style-type: none"> poznatky získané vnútornou školskou kontrolou sú súčasťou jeho riadiacej práce 	<ul style="list-style-type: none"> informácie získané špecifickými prostriedkami slúžia na objasnenie vzťahov v rôznych oblastiach života školy
<ul style="list-style-type: none"> pracuje s pravidelnými informáciami týkajúcimi sa najmä činnosti učiteľov a žiakov 	<ul style="list-style-type: none"> pracuje s informáciami získanými v relatívne nepravidelných intervaloch a v rozsahu, ktorý sa týka činnosti celej školy

2.2 Stratégia vnútornej školskej kontroly

Oblasť stratégie a taktiky vnútornej školskej kontroly ako funkčného kontrolného systému je spojená s riešením základných problémových okruhov, ktoré sú východiskom na voľbu činností, nástrojov, metód, foriem a prostriedkov. **Jedným zo základných východísk pri príprave stratégie by pre vedenie školy mohli byť napr. odpovede na otázky:**

Určenie základných problémových okruhov

- **Ktoré procesy a javy treba v škole kontrolovať a hodnotiť?**
- **Ako získavať dôležité informácie a poznatky o ich stave a úrovni?**
- **Akú taktiku, prostriedky a postupy možno v kontrolnej činnosti využívať?**

Odpoveď na tieto otázky ponúkajú **klúčové oblasti, ktoré by mal zvládnuť riaditeľ** (vedenie) školy ¹⁾:

- a) riadenie a podpora vyučovacieho procesu a jeho výsledkov,
- b) koordinácia činností učiteľov, žiakov a ostatných zamestnancov školy,
- c) kontrola kvality,
- d) riadenie a odborný rast učiteľov,
- e) hodnotenie učiteľov,
- f) racionálne využívanie zdrojov,
- g) riešenie problémov.

Ak chce riaditeľ nadobudnúť skutočný prehľad o funkčnosti a kvalite školy, potrebuje získať objektívne poznatky o danom stave, napr.:

¹⁾ Beare, H. – Caldwell, B. J. – Milikan, R. S.: Creating an Excellent School. Routledge, London and New York 1989.

**Otázky
na zistenie
kvality školy**

- Aká je kvalita našej školy v súčasnosti?
- Aké je poradie faktorov súčasnej kvality našej školy podľa ich dôležitosti?
- Čo prispieva a čo neprispieva v súčasnom období ku kvalite našej školy?
- Ako vníma dosiahnutú kvalitu školy vedenie školy, učitelia, žiaci, rodičia?
- Aké kroky sú potrebné na zlepšenie?
- Aký zmysel (význam) majú súčasné činnosti (aktivity) školy?
- Čo vplyva na úspešnosť jednotlivých učiteľov a školy ako celku?

**Spôsob
získavania
odpovedí**

Seriózne odpovede na tieto otázky nemožno čerpať z roviny hypotéz alebo z „dojmológie“, a vonkoncom nie na základe „haló efektu“, ktorý plodia zväčša neformálne „chodbové a kabinetné reči“ a rôzne udalosti v škole, ktoré vyúsťujú do poznatkov typu: „Dobre vieme, ako ktorý učiteľ učí.“, „Dobre poznáme svojich žiakov.“, „U nás sa to robilo vždy takto.“ a pod. V nijakom prípade ich nemôžu poskytnúť výsledky náhodnej, povrchnej, a teda formálnej kontrolnej činnosti, ktorá sa vykonáva iba ako nutné zlo.

Relatívne dobré odpovede možno získať z kontrolných zistení založených na vzájomnej **korektnej spolupráci s jasnými a vopred známymi pravidlami**. Takto chápaná vnútorná školská kontrola umožňuje objektívne sledovať a najmä hodnotiť priebežný stav na to, aby sa mohli voliť efektívne regulačné kroky.

Predmetom kontrolnej činnosti je predovšetkým zisťovanie úrovne kvality prebiehajúcich procesov a javov:

- a) vo vzájomných súvislostiach,**
- b) vo vzťahu ku škole ako celku.**

Treba si pritom uvedomiť, že kvalitu školy vytvára kolektívne úsilie subjektov, ktoré ju tvoria.

3. Niektoré zásady uskutočňovania kontroly

Predpokladom korektnej kontroly je:

- jasné vymedzenie rozhodujúcich ukazovateľov a kritérií významných pre funkčnosť školy,
- stanovenie merateľných cieľov,
- stanovenie pracovnej taktiky,
- prehľadné rozpracovanie taktiky do určitých zásad (pravidiel),
- oboznámenie subjektov kontroly so spomínanými zásadami.

Predmet kontroly jasne vymedzujú **merateľne stanovené ciele**. Ak nie je možné jasne vymedziť predmet kontroly (čo kontrolovať), treba sa zamyslieť nad kvalitou stanovených cieľov a najmä nad tým, či sú merateľné. Tam, kde chýbajú merateľné ciele, nie je možná ich kontrola a z toho vyplývajúce zhodnotenie dosiahnutého stavu, a tým rozvoj a napredovanie.

Vymedzenie predmetu kontroly

Stanovenie pravidiel je jedným z faktorov úspešnej kontrolnej činnosti. Súčasťou takýchto pravidiel je:

- a) **hodnotenie javov**,
- b) **stanovenie** určitých aspoň základných **hodnotiacich kritérií**.

Kvalifikácia hodnotených javov Ide o vymedzenie, určenie toho, ktoré javy sa budú hodnotiť, t. j. kvalifikovať

javov

- ako **prahové**, t. j. ešte **prijateľné** pre fungovanie systému,
- ako **nadprahové**, ktoré signalizujú **dobrý až výborný stav** vedúci k zlepšovaniu systému,
- ako **podprahové**, ktoré signalizujú **málo vyhovujúcu až nevyhovujúcu funkčnosť systému**.

Na hodnotenie sa zvyčajne určuje **hodnotiaca stupnica** – škála, rozpätie, (napr. 3-, 5- alebo 7-stupňová).

Hodnotiace kritériá školskej inšpekcie Školská inšpekcia z dôvodu transparentnosti zvolila prístup formulovania hodnotiacich kritérií **v krajných polohách**. Na jednej strane vyjadrujú **výrazne pozitívne hodnoty** a na druhej strane **výrazne negatívne hodnoty**. Stav medzi nimi sa podľa povahy prevažujúcich zistení posudzuje prostredníctvom piatich stupňov hodnotiacej škály, ktorá sa vyjadruje číselne, slovné aj graficky.

Nevýhody priemeru

Ako príklad na zamyslenie napr. v oblasti hodnotiacich kritérií, môže slúžiť zaužívaný postup kritérií napr. pri kontrole vzdelávacích výsledkov v školách. Ako výsledok štatistického vyjadrovania sa obvykle využíva štatistická veličina **bežný priemer** (napr. „známok“ t, j, klasifikačných stupňov, bodov a pod.). Za zváženie stojí napr. výpovedná hodnota vedomostnej úrovne triedy oproti jednotlivým predmetom, triedy oproti jednotlivcovi, triedy oproti inej triede vyjadrená priemerom klasifikačných stupňov, alebo priemerom vymeškaných, ospravedlnených, neospravedlnených hodín školy oproti triedam, jednému žiakovi a pod.. Na prvý pohľad je štatistická veličina – priemer spoľahlivá, ľahko sa vypočíta, ale z hľadiska štatistických ukazovateľov **má nízku výpovednú hodnotu**. Skresľuje napr. výsledky z hľadiska kvalitatívnej odlišnosti a rozptylu hodnôt v porovnávaných skupinách.

Oveľa **väčšiu výpovednú hodnotu** má napr. **vážený priemer** – priradenie určitých váhových jednotiek podľa významnosti sledovaných ukazovateľov.

Nestálo by za úvahu **nahradiť** v prípade písomných previerok **priemery klasifikačných stupňov percentuálnym vyjadrením úspešnosti**, priemery klasifikačných stupňov z predmetu za triedu váženým priemerom so stanovenými váhami podľa významnosti klasifikačného stupňa za určitý výkon? Nie sú z toho pohľadu zaužívané priemery „čohokoľvek“ často zavádzajúcimi hodnotami, ktoré tým neposkytujú objektívny sebahodnotiaci, t. j. autoevalvačný obraz o daných skutočnostiach?

Výhody percentuálneho vyjadrenia úspešnosti

Dôležitou súčasťou dobrej kontroly je **prijímanie opatrení na odstránenie nedostatkov** – s cieľom **zlepšovať zistený stav. Kontrola ich plnenia a vyhodnocovanie kvality plnenia týchto opatrení sú nevyhnutné.**

Nemenej významné je plánovanie a uskutočňovanie kontrolných činností vo vymedzenom čase a priestore.

abc

4. Prístupy školskej inšpekcie k niektorým kontrolným činnostiam

Školská inšpekcia ako vonkajší kontrolný subjekt vo vzťahu k škole **kladie dôraz okrem hodnotiacich (evalvačných) metód** a nástrojov najmä **na metódu autoevalvácie**, t. j. **vlastného hodnotenia úrovne kvality subjektmi školy**.

Výhody autoevalvácie vo vnútornej školskej kontrole **Metódu autoevalvácie** možno okrem iných metód **uplatňovať aj v školskej vnútornej kontrole** na rôznych úrovniach (smerom k učiteľom, žiakom, rodičom). Pozitívom je **rýchle získanie množstva informácií**, možnosť **vyjadriť názor** a poskytnutie **spätnej väzby**.

Predpokladom autoevalvačnej metódy je **hodnotiaca zložka**, ktorá vedie zainteresovaných k tomu, aby dané javy hodnotili. To umožňuje okrem iného porovnať získané informácie s údajmi získanými inými mechanizmami.

Stimulačný dosah autoevalvácie **Autoevalvácia** môže zohrať vo viacerých momentoch života školy aj **úlohu autoregulácie**, čo má vysoký stimulačný dosah (napr. pri spracúvaní záverečnej správy za predchádzajúci školský rok, po hospitácii a pod.).

Využitie škálového dotazníka **Metóda autoevalvácie** má viacero foriem. Jednou z nich je **škálový dotazník**, ktorý umožňuje hodnotiť dané javy podľa **škálovej stupnice**. Pri vyhodnocovaní sa využívajú **vyhodnocovacie hárky**. Ak je dotazník **anonymný**, zabezpečenie **ochrany údajov a podmienok korektnosti jeho vyplnenia** je základnou podmienkou jeho využitia.

4.1 Zisťovanie postoja pedagógov k škole

Školská inšpekcia používa **Škálový inšpekčný dotazník pre pedagógov** so zámerom umožniť im vyjadriť vlastné

postoje a názory. Obsahuje 14 faktorov týkajúcich sa cieľov školy, rozdelenia zodpovednosti, delegovania právomocí, úrovne rozhodovania, vnútornej a vonkajšej komunikácie, prístupu ku kvalite práce, angažovanosti pedagógov a pod. Jednotlivé položky sa hodnotia pomocou 5-stupňovej škály. Presentujeme ho v upravenej podobe pod názvom **Aká je naša škola?**

Škálový inšpekčný dotazník pre pedagógov nájdete v kapitole 5.1.

4.2 Zisťovanie školskej atmosféry

Inšpekčný dotazník školskej atmosféry pre pedagógov je orientovaný na hodnotenie organizačného a sociálneho systému školy podľa 8-stupňovej hodnotiacej škály. Umožňuje zhodnotiť základné prejavy sociálnej klímy školy a prevažujúcej klímy v triedach. Presentujeme ho v upravenej podobe s názvom **Školská a triedna klíma**.

Inšpekčný dotazník školskej atmosféry pre pedagógov nájdete v kapitole 5.2.

4.3 Hospitácie

Jednou z najproblematickejších a najdiskutovanejších zložiek vnútornej školskej kontroly býva kontrola a hodnotenie úrovne vyučovacieho procesu formou **pedagogickej hospitácie**. Vedenia škôl aj učitelia v nich vidia iba nutné zlo. Čo to spôsobuje? Ide o osobnú formu kontrolnej činnosti, ktorá najčastejšie súvisí s otázkami: „**Koľko hospitácií má vedenie školy vykonávať?**“, „**Aká rozsiahla má byť hospitačná činnosť vedenia školy?**“, „**Ako má hospitujúci hodnotiť učiteľa v predmete, na ktorý nie je aprobovaný?**“, „**Ako postupovať pri hospitačnej činnosti?**“, „**Čo na hospitácii sledovať?**“ „**Ako zaznamenávať poznatky?**“ a pod. Rozsah príspevku neumožňuje vyčerpávajúce od-

Problémy pri hospitácii

povede. Pre rôznorodosť druhov, typov, stupňov a veľkostí škôl, ich cieľov a zameraní nemožno poskytnúť presný návod. V prípade kontroly kvality vyučovacieho procesu podobne, ako bolo už uvedené, **treba vopred dôkladne premyslieť transparentnú taktiku hospitačnej činnosti a najmä oboznámiť s ňou učiteľov.**

Okrem iných momentov pri premýšľaní o taktike hospitačnej činnosti stojí za zmienku aj **potreba uvedomiť si rozdiel v metodickom** (poradenskom, usmerňujúcom), alebo **hodnotiacom prístupe** (čo nie je jedno a to isté), alebo ich vzájomnej kombinácii. Toto hľadisko je odlišné v prípade začínajúcich a skúsených učiteľov s dlhšou praxou.

Hospitácie školskej inšpekcie Školská inšpekcia pri hospitačnej činnosti využíva metódu **pozorovania** ako priamu metódu inšpekčnej práce. Sústreďuje pozornosť na **didaktické ukazovatele** kvality vyučovacieho procesu, t. j. na **kvalitu vyučovania učiteľom** (efektivita činností učiteľa) a **kvalitu učenia sa žiakov** (efektivita činností žiakov, úroveň vedomostí, zručností a schopností, vzdelávacie výsledky). **To umožňuje odlišiť kvalitu vyučovania a učenia, ktorá môže byť odlišná.** Tento prístup má zjednocovací a porovnateľný charakter hospitačnej činnosti vo všetkých druhoch škôl, predmetoch a ročníkoch s prihliadnutím na ich osobitosti a špecifiká.

Neoddeliteľnou súčasťou hospitačnej činnosti je aktívna práca s **učebnými osnovami** a schválenými **vzdelávacími štandardmi** z hľadiska **prípravy** na hospitáciu na základe **poznania** výchovných a vzdelávacích cieľov, obsahu a požiadaviek na vedomosti a zručnosti (pred hospitáciou).

Jednou z taktík je **osobný kontakt hospitujúceho s učiteľom pred hospitáciou a po nej.**

Ďalším hľadiskom je **parciálne hodnotenie** kvality jednotlivých ukazovateľov a z neho vyplývajúce **celkové hodnotenie** na základe hodnotiacej stupnice. Jedným z prístupov je zaznamenávanie hodnotenia až po hospitácii (nie v jej priebehu) do hospitačného záznamu, aby bolo možné posúdiť vyváženosť jednotlivých zložiek na základe vzájomných súvislostí.

Na zabezpečenie korektného postupu využíva školská inšpekcia jednotne spracovaný **Inšpekčný hospitačný pracovný záznam**, ktorý prezentujeme v podobe využiteľnej na školské potreby pod názvom **Hospitačný záznam**. Vzhľadom na orientáciu na autoevalvačné metódy má učiteľ po hospitácii možnosť vyjadriť sa prostredníctvom **Autodiagnostického dotazníka**.

**Inšpekčný
hospitačný
pracovný
záznam**

Hospitačný záznam a Autodiagnostický dotazník nájdete v kapitole 5.3 a 5.4.

Celkové hodnotenie vyučovacieho procesu sa zakladá na porovnaní a zhodnotení výsledkov obidvoch pracovných materiálov.

abc

5. Dotazníky školskej inšpekcie

5.1 Aká je naša škola? – dotazník

Inštrukcie na vyplnenie dotazníka

1. Úroveň činností a kvalita riadenia školy sa posudzuje za obdobie posledných 5 mesiacov.
2. Základom hodnotenia je vlastná osobná skúsenosť. Jednotlivé položky sa posudzujú nezávisle bez ohľadu na mienku, postoje a interpretácie ostatných kolegov.
3. Základom hodnotenia by mali byť udalosti, ktoré sa v predchádzajúcom období skutočne stali.
4. Využite plný rozsah dotazníkovej škály, ak je to oprávnené a nevyhnutné. Vyhnite sa všeobecnej tendencii väčšinou hodnotiť v blízkosti stredu škály.
5. Ak nie je možné na niektoré položky odpovedať ihneď, prejdite k ďalším a v závere sa vráťte k zvyšným položkám. Odpovedzte na všetky položky dotazníka.
6. V jednotlivých položkách využite jednu z číselných hodnôt škály podľa vhodnosti slovného vyjadrenia: 1 – vždy; 2 – často; 3 – niekedy; 4 – zriedka; 5 – nikdy. Zvolenú hodnotu zakrúžkujte.
7. Ak nie je možné na niektorú položku odpovedať pre nedostatok informácií v danej oblasti, krížikom preškrtnite číselné hodnoty.

1.	Ciele školy sú vopred stanovené a umožňujú plánovať úlohy na celý školský rok.	1 2 3 4 5
2.	Učitelia vedia, čo sa od nich očakáva a za čo majú zodpovednosť.	1 2 3 4 5
3.	V škole sa očakáva určitá kvalita výsledkov výchovy a vzdelávania a výchovy žiakov.	1 2 3 4 5
4.	Vo väčšine oblastí života školy sa rozhodnutia vykonávajú citlivo.	1 2 3 4 5

2

Autoevalvačné nástroje hodnotenia kvality školy

9

5.	Delegovanie právomocí zodpovedá kvalifikácii, praxi a odbornosti pedagógov.	1 2 3 4 5
6.	Kolektív školy dobre spolupracuje.	1 2 3 4 5
7.	Škola veľmi dobre spolupracuje s rodičmi žiakov.	1 2 3 4 5
8.	Činnosť školy do určitej miery ovplyvňuje existujúce pracovné prostredie.	1 2 3 4 5
9.	Materiálne a personálne podmienky školy sa zabezpečujú podľa potrieb rozvoja školy.	1 2 3 4 5
10.	Pracovné činnosti vykonávajú učitelia podľa svojich najlepších schopností.	1 2 3 4 5
11.	Učitelia sú trvalo podporovaní v odbornom rozvoji.	1 2 3 4 5
12.	Učitelia si pri pedagogickej činnosti vzájomne pomáhajú a podporujú jeden druhého.	1 2 3 4 5
13.	S programom školy sú pedagógovia zoznámení na začiatku školského roku.	1 2 3 4 5
14.	Zodpovednosť za plnenie úloh je primerane rozdelená medzi všetkých zamestnancov.	1 2 3 4 5
15.	Úlohy školy sa plnia kvalitne s dobrým využitím ľudských zdrojov a jej vybavenosti.	1 2 3 4 5
16.	Rozhodnutia týkajúce sa činnosti školy sa prijímajú dostatočne rýchlo a pružne.	1 2 3 4 5
17.	Skúsenosti pedagógov sa využívajú v maximálnej možnej miere.	1 2 3 4 5
18.	Učitelia školy tvoria dobrý pracovný kolektív.	1 2 3 4 5
19.	Spolupráca pedagógov so žiakmi je ústretová, podporuje vzájomný dialóg.	1 2 3 4 5
20.	Vybavenosť školy učebnými pomôckami zodpovedá potrebám žiakov.	1 2 3 4 5
21.	Pedagogický kolektív vníma zmeny, ktoré treba v škole uskutočniť.	1 2 3 4 5
22.	Učitelia podporujú svojimi prístupmi rozvoj žiakov.	1 2 3 4 5
23.	Kvalitný výkon učiteľov sa podľa možností primerane oceňuje.	1 2 3 4 5

2

24.	Existuje plán odborného rozvoja každého pedagóga školy.	1 2 3 4 5
25.	Komunikácia pedagogického zboru je otvorená a priateľská.	1 2 3 4 5
26.	Stanovené ciele v pláne práce školy sú reálne.	1 2 3 4 5
27.	V pláne práce školy je určená zodpovednosť za plnenie úloh.	1 2 3 4 5
28.	V škole sa dosahuje očakávaná efektivita vzdelávania a výchovy žiakov.	1 2 3 4 5
29.	Rozhodovanie je založené na dostatočnom množstve informácií a analýz.	1 2 3 4 5
30.	Pedagogický zbor sa postupne vedie k prijímaniu zodpovednosti za kvalitu svojej práce.	1 2 3 4 5
31.	V pedagogickom kolektíve je veľmi dobrá vzájomná informovanosť.	1 2 3 4 5
32.	Spolupráca so zriaďovateľom školy je funkčná.	1 2 3 4 5
33.	Materiálne a priestorové podmienky školy zodpovedajú potrebám žiakov a učiteľov.	1 2 3 4 5
34.	Pravidelne sa hodnotí vhodnosť a účinnosť pedagogických a pracovných činností.	1 2 3 4 5
35.	Pedagogický zbor je pri zabezpečovaní potrebných zmien v škole dostatočne pružný.	1 2 3 4 5
36.	Učitelia angažovane podporujú postupné zlepšovanie a rozvoj školy.	1 2 3 4 5
37.	V škole sa pozornosť zameriava na silné stránky pedagógov.	1 2 3 4 5
38.	Škola vytvára dobré podmienky na vzdelávanie a odborný rast učiteľov.	1 2 3 4 5
39.	V škole vládne vzájomná dôvera a porozumenie.	1 2 3 4 5
40.	Ročný plán/program činnosti školy akceptujú všetci pedagógovia.	1 2 3 4 5
41.	Úlohy v pláne práce školy sú zrozumiteľné a jasné.	1 2 3 4 5

9

42.	Používané metódy a formy práce pri výchove a vzdelávaní žiakov sú efektívne.	1 2 3 4 5
43.	Do účasti na rozhodovaní o pláne/programe činnosti školy sa môžu zapojiť všetci pedagógovia.	1 2 3 4 5
44.	Podiel zodpovednosti učiteľov za kvalitu svojej práce narastá.	1 2 3 4 5
45.	Komunikácia medzi učiteľmi je primeraná a zodpovedá povahe riešených problémov.	1 2 3 4 5
46.	Informačný tok medzi školou a rodičmi je dostatočný a pružný.	1 2 3 4 5
47.	Činnosť školy negatívne ovplyvňujú viaceré faktory prostredia (hlučnosť, prašnosť a pod.).	1 2 3 4 5
48.	Na dosahovaní očakávaných výchovno-vzdelávacích výsledkov sa podieľajú všetci učitelia.	1 2 3 4 5
49.	Učitelia sa ochotne prispôbujú potrebám školy, rodičov, žiakov a pod.	1 2 3 4 5
50.	Zamestnanci školy sú ochotní urobiť čo najviac, ak si to situácia vyžaduje.	1 2 3 4 5
51.	V škole sa venuje rovnomerná pozornosť všetkým učiteľom.	1 2 3 4 5
52.	Učitelia cítia podporu v oblasti odborného rozvoja.	1 2 3 4 5
53.	Vzájomná komunikácia je otvorená a priama.	1 2 3 4 5
54.	Ročný plán/program činnosti školy plnia pedagógovia bez výraznejších problémov.	1 2 3 4 5
55.	Koordinovanie výchovno-vzdelávacích a iných činností učiteľov je prirodzeným javom.	1 2 3 4 5
56.	Vzdelávacie a výchovné výsledky sú určujúcim hľadiskom kvality práce učiteľa.	1 2 3 4 5
57.	Pri výchove a vzdelávaní sa využívajú progresívne pedagogické postupy a metódy.	1 2 3 4 5
58.	Učitelia majú pocit zodpovednosti za úspechy aj neúspechy školy.	1 2 3 4 5

2

↙

59.	V škole sa vzájomne rešpektujú schopnosti a individuálne prejavy kolegov a žiakov.	1 2 3 4 5
60.	Plán práce školy sa v závere školského roku hodnotí a diskutuje sa o ňom.	1 2 3 4 5
61.	Činnosti školy a jej prevádzky sú koordinované a premyslene riadené.	1 2 3 4 5
62.	Kvalita pedagogickej činnosti v škole je na zodpovedajúcej odbornej úrovni.	1 2 3 4 5
63.	V škole sa uprednostňujú tvorivé postupy a metódy práce so žiakmi.	1 2 3 4 5
64.	Učitelia sú podnecovaní na zlepšovanie pracovných činností a ich výsledkov.	1 2 3 4 5
65.	Učitelia akceptujú postupy riadenia výchovy a vzdelávania a organizácie práce.	1 2 3 4 5
66.	Školské prostredie podporuje u žiakov aj učiteľov spokojnosť a porozumenie.	1 2 3 4 5

abc

Hodnotiaci hárok dotazníka Aká je naša škola?

Škálový faktor	Faktorová položka				CHS ²⁽¹⁾
1. Ciele/plán práce školy	stanovenie cieľov/ programu/plánu	1	poznatie programu	13	
	reálnosť cieľov/ programu/plánu	26	akceptácia programu	40	
	plnenie cieľov/ programu/plánu	54	hodnotenie programu	60	
2. Rozdelenie zodpovednosti	osobná zodpovednosť	2	rozdelenie zodpovednosti	14	
	adornosť úloh/ zodpovednosti	27	zrozumiteľnosť úloh	41	
3. Efektivita práce	očakávaná efektivita	3	plnenie úloh	15	
	dosiahnutá efektivita	28	efektivita práce	42	
4. Rozhodovanie	citlivosť v rozhodovaní	4	štýl rozhodovania	16	
	podklady na rozhodovanie	29	účasť na rozhodovaní	43	
5. Delegovanie právomocí	kvalita delegovania zodpovednosti	5	využitie skúseností	17	
	podnecovanie na zodpovednosť	30	akceptácia práv zamestnancov	44	
6. Vnútrošková komunikácia a koordinácia	kolektívna spolupráca	6	úroveň spolupráce	18	
	informovanosť	31	úroveň komunikácie	45	
	nedostatky v koordinácii	55	koordinácia riadenia	61	

² CHS – celkové hodnotové skóre – vypočítané z priemerných hodnôt jednotlivých položiek.

7. Vonkajšia komunikácia a koordinácia	spolupráca s rodičmi	7	spolupráca so žiakmi	19	
	spolupráca so zriaďovateľom	32	tok informácií škola – rodičia	46	
8. Pracovné prostredie	vplyv prostredia	8	materiálna vybavenosť	2	
	priestorové podmienky	33	miera vplyvu prostredia	47	
9. Prístup ku kvalite práce	vyhodnocovanie činností	34	využívanie pracovnej kapacity	48	
	kvalita práce učiteľa	56	kvalita odborných činností	62	
10. Tvorivosť a inovácia	podmienky rozvoja	9	potrebnosť zmien	21	
	pružnosť v konaní	35	akceptácia zmien	49	
	tvorivosť	57	využívanie tvorivosti	63	
11. Angažovanosť	kvalita pracovnej kapacity	10	podpora rozvoja detí/žiacov	22	
	angažovanosť konania	36	ochota na aktivity	50	
	zodpovednosť za kvalitu	58	podnecovanie	64	
12. Uznanie a oceňovanie	pozitívny prístup k výkonu	23	negatívne podnecovanie	51	
	pozitívne podnecovanie	37	akceptácia riadenia	65	

Autoevalvačné nástroje hodnotenia kvality školy

a

13. Odborný rast	podpora odborného rozvoja	11	podpora individuál. rozvoja	24
	podmienky odborného rastu	38	efektívnosť podpory	52
14. Sociálne vzťahy	podpora interpersonálnych vzťahov	12	otvorenosť komunikácie	25
	interpersonálna akceptácia	39	smernosť komunikácie	53
	akceptácia individuality	59	atmosféra pohody	66

abc

2

Škálový profil dotazníka – Aká je naša škola?

Škálový faktor	1		1,5		2		2,5		3		3,5		3		4,5		5		
	Pásmové hodnoty skóre – úroveň veľmi dobrá				dobrá úroveň				vyhovujúca úroveň				málo vyhovujúca úroveň				nevyhovujúca		
1. Ciele/plán školy																			
2. Rozdelenie zodpovednosti																			
3. Efektivita práce																			
4. Rozhodovanie																			
5. Delegovanie právomocí																			
6. Vnútorná komunikácia																			
7. Vonkajšia komunikácia																			
8. Pracovné prostredie																			
9. Prístup ku kvalite																			
10. Tvorivosť/inovácia																			
11. Angažovanosť																			
12. Uzmanie/ocenenie																			
13. Odborný rast																			
14. Sociálne vzťahy																			

Poznámky:

- Vysledné hodnoty sa vyznačia ako vrcholové body v príslušných pásmových hodnotách, ich spojením sa vytvorí graf.
- Pásmové hodnoty skóre: 1–1,5 veľmi dobrá úroveň; 1,5–2,5 dobrá úroveň; 2,5–3,5 vyhovujúca úroveň; 3,5–4,5 málo vyhovujúca úroveň; 4,5–5 nevyhovujúca úroveň.

5.2 Školská a triedna klíma – dotazník

Inštrukcie na vyplnenie dotazníka

Hodnotenie sa vyjadrí zakrúžkovaním čísla, ktoré sa najviac približuje ku skutočnému stavu.

1. Aká je atmosféra školy?			2. Aká je atmosféra triedy, v ktorej prevažne učíte?		
priateľská	8 7 6 5 4 3 2 1	nepriateľská	priateľská	8 7 6 5 4 3 2 1	nepriateľská
akceptujúca	8 7 6 5 4 3 2 1	odmietajúca	akceptujúca	8 7 6 5 4 3 2 1	odmietajúca
pokojná	8 7 6 5 4 3 2 1	nepokojná	pokojná	8 7 6 5 4 3 2 1	nepokojná
nadšená	8 7 6 5 4 3 2 1	ľahostajná	nadšená	8 7 6 5 4 3 2 1	ľahostajná
produktívna	8 7 6 5 4 3 2 1	neproduktívna	produktívna	8 7 6 5 4 3 2 1	neproduktívna
pevné vzťahy	8 7 6 5 4 3 2 1	vlažné vzťahy	pevné vzťahy	8 7 6 5 4 3 2 1	vlažné vzťahy
kooperatívna	8 7 6 5 4 3 2 1	nekooperatívna	kooperatívna	8 7 6 5 4 3 2 1	nekooperatívna
zaujímavá	8 7 6 5 4 3 2 1	nudná	zaujímavá	8 7 6 5 4 3 2 1	nudná
podnetná	8 7 6 5 4 3 2 1	nepodnetná	podnetná	8 7 6 5 4 3 2 1	nepodnetná
úspešná	8 7 6 5 4 3 2 1	neúspešná	úspešná	8 7 6 5 4 3 2 1	neúspešná

Škálový profil dotazníka Školská a triedna klíma

Tabuľka

	Priemerná hodnota		
	Školská klíma ³⁾	Triedna klíma ⁴⁾	
priateľská			nepriateľská
akceptujúca			odmietajúca
pokojná			nepokojná
nadšená			lahostajná
produktívna			neproduktívna
pevné vzťahy			vlažné vzťahy
kooperatívna			nekooperatívna
zaujímavá			nudná
podnetná			nepodnetná
úspešná			neúspešná

Graf ⁵⁾

	8	7	6	5	4	3	2	1	
priateľská	•	•	•	•	•	•	•	•	nepriateľská
akceptujúca	•	•	•	•	•	•	•	•	odmietajúca
pokojná	•	•	•	•	•	•	•	•	nepokojná
nadšená	•	•	•	•	•	•	•	•	lahostajná
produktívna	•	•	•	•	•	•	•	•	neproduktívna
pevné vzťahy	•	•	•	•	•	•	•	•	vlažné vzťahy
kooperatívna	•	•	•	•	•	•	•	•	nekooperatívna
zaujímavá	•	•	•	•	•	•	•	•	nudná
podnetná	•	•	•	•	•	•	•	•	nepodnetná
úspešná	•	•	•	•	•	•	•	•	neúspešná

³⁾ Školskú klímu možno vypočítať za celú školu; počet stĺpcov možno zvýšiť na vyjadrenie hodnôt napr. v ZŠ za 1. a 2. stupeň, v SOŠ a SOU napr. hodnoty podľa jednotlivých študijných a učebných odborov.

⁴⁾ Počet stĺpcov možno zvýšiť a vyjadriť hodnoty v každej triede v škole.

⁵⁾ Graf sa zostrojí spojením vrcholových bodov s priemernými hodnotami. Graf možno spracovať k jednotlivým stĺpcom tabuľky.

5.3 Hospitačný záznam

Škola:

Predmet:

Ročník: Trieda:

Poradie hodiny v rozvrhu hodín: 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8.

Meno, priezvisko učiteľa:

Dátum:

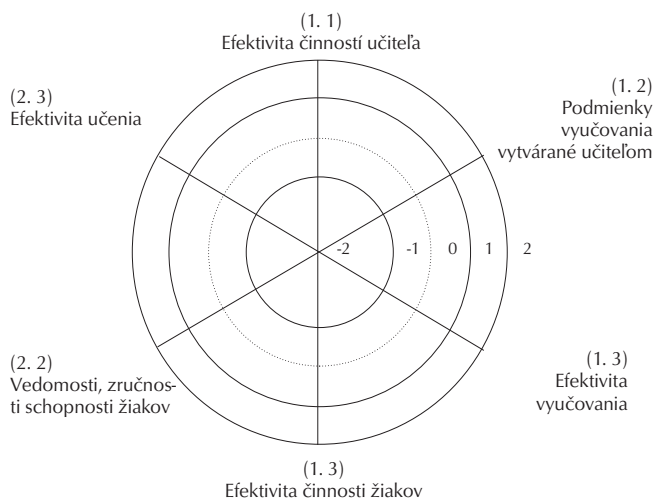
Učebná téma:

Súlad obsahu s učebnými osnovami: áno – čiastočne – nie

Cieľ:

Súlad cieľa s učebnými osnovami: áno – čiastočne – nie

Celkové hodnotenie ⁶⁾

⁶⁾ Výsledky z prílohy 3a sa zaznačia do príslušných priesečníkov; ich spojením vznikne lúčový graf.

Hospitačný záznam – príloha

1. Kvalita vyučovania (z hľadiska činností učiteľa)		2. Kvalita učenia sa žiakov (z hľadiska činností a prejavov žiakov)	
1.1 Efektivita činností učiteľa	Hodnotenie ⁷⁾	2.1 Efektivita činností žiakov	Hodnotenie
interakcia (učiteľ – žiak)	+2 +1 0 -1 -2	záujem o učenie/ osvojovanie zručností	+2 +1 0 -1 -2
kooperácia/ stimulácia (spolupráca/ podnecovanie)	+2 +1 0 -1 -2	reakcia na stimu- láciu (podnety) a motiváciu	+2 +1 0 -1 -2
kultivovanosť komunikácie (učiteľ – žiak)	+2 +1 0 -1 -2	aktivita žiakov	+2 +1 0 -1 -2
spätná väzba	+2 +1 0 -1 -2	hodnotové/ emocionálne postoje žiakov ⁸⁾	+2 +1 0 -1 -2
psychosociálna klíma, atmosféra	+2 +1 0 -1 -2	sebahodnotenie žiakov ⁹⁾	+2 +1 0 -1 -2
Výsledok hodnotenia ⁹⁾	+2 +1 0 -1 -2	Výsledok hodnotenia ⁹⁾	+2 +1 0 -1 -2
1.2 Podmienky vyučovania vytvárané učiteľom		2.2 Úroveň vedomostí, zručností a schopností žiakov	
organizácia práce/využitie vyučovacieho času	+2 +1 0 -1 -2	vo vzťahu k učebným osnovám	+2 +1 0 -1 -2
profesionálny pre- jav – štýl práce	+2 +1 0 -1 -2	vo vzťahu k vzdelávaciemu štandardu	+2 +1 0 -1 -2
spôsob hodnotenia žiakov	+2 +1 0 -1 -2	praktickej aplikácie teoretic- kých poznatkov	+2 +1 0 -1 -2

2

Autoevalvačné nástroje hodnotenia kvality školy

↙

metódy a formy vyučovania	+2 +1 0 -1 -2	tvorivosti	+2 +1 0 -1 -2
didaktické/ technické prostriedky	+2 +1 0 -1 -2	úroveň verbálnej komunikácie vo vzťahu k učivu	+2 +1 0 -1 -2
		úroveň písomnej/ grafickej komunikácie	+2 +1 0 -1 -2
Výsledok hodnotenia	+2 +1 0 -1 -2	Výsledok hodnotenia	+2 +1 0 -1 -2
1.3 Efektivita vyučovania		2.3 Efektivita učenia	
vo vzťahu k cieľom vzdelávania	+2 +1 0 -1 -2	kvalita poznatkov a vedomostí žiakov	+2 +1 0 -1 -2
vo vzťahu k obsahu vzdelávania	+2 +1 0 -1 -2	kvalita praktických zručností	+2 +1 0 -1 -2
postoje žiakov na začiatku – na konci vyučovania	+2 +1 0 -1 -2		+2 +1 0 -1 -2
Výsledok hodnotenia	+2 +1 0 -1 -2	Výsledok hodnotenia	+2 +1 0 -1 -2
Celkový výsledok hodnotenia:			

⁷⁾ Hodnotenie sa vyjadruje zakrúžkovaním príslušnej číselnej hodnoty. Aby sa hodnotenie nezamieňalo s klasifikačnou stupnicou pre žiakov, zvolila sa uvedená hodnotiaci stupnica. Hodnoty znamenajú: +2 – veľmi dobrá úroveň (prevaha pozitív); +1 – dobrá úroveň (prevaha pozitív, drobné vecné nedostatky); 0 – priemerná úroveň (pozitíva a negatíva v rovnováhe); -1 – menej vyhovujúca úroveň (prevaha negatív); -2 – nevyhovujúca úroveň (výrazná prevaha negatív, zásadné vecné nedostatky).

⁸⁾ Hodnotí sa v prípade, že sa na vyučovaní uvedené činnosti vyskytli; v inom prípade sa hodnotenie vynecháva.

⁹⁾ Výsledok hodnotenia sa vypočíta ako bežný aritmetický priemer. Z parciálnych hodnotení sa vypočíta celkový výsledok ako priemer.

5.4 Autodiagnostický dotazník

Odpovede na jednotlivé položky sa zakrúžkujú. V 12. až 15. položke sa voľne napíše odpoveď ¹⁰⁾.

1. Pokúste sa zhodnotiť celkovú úroveň vyučovacej hodiny.	a) veľmi dobrá, b) dobrá, c) priemerná, d) menej uspokojivá, e) neuspokojivá
2. Posúďte, či bol váš výkon ovplyvnený prítomnosťou hospitujúceho.	a) určite áno, b) asi áno, c) neviem, d) asi nie, e) určite nie
3. Dosiahli ste stanovený cieľ?	a) určite áno, b) asi áno, c) neviem, d) asi nie, e) určite nie
4. Boli ciele v súlade s platnými učebnými osnovami?	a) určite áno, b) asi áno, c) neviem, d) asi nie, e) určite nie
5. Bol obsah učebnej témy v súlade s platnými učebnými osnovami?	a) určite áno, b) asi áno, c) neviem, d) asi nie, e) určite nie
6. Ako hodnotíte náročnosť učiva pre žiakov?	a) veľmi náročné, b) náročné, c) primerane náročné, d) málo náročné e) nenáročné
7. Vyjadrite percentuálny podiel organizačných foriem na vyučovacej hodine.	a) frontálna činnosť % b) skupinová činnosť % c) individuálna činnosť % d) činnosť vo dvojiciach % e) iná (uved'te).....

¹⁰⁾ V prípade nedostatku miesta sa vyjadrite na druhej strane hárka.

↙

8. Ktorý z uvedených činiteľov vám spôsobil ťažkosti v príprave na vyučovaciu hodinu?	Zorad'te podľa poradia dôležitosti, napr.: b), a), e), c) a) ťažkosti s formuláciou cieľa b) ťažkosti s výberom učiva c) ťažkosti s výberom metód vyučovania d) ťažkosti s výberom foriem vyučovania e) ťažkosti s výberom didaktických prostriedkov f) ťažkosti s nedostatkom učebných pomôcok g) iné (uved'te)
9. Mali žiaci príležitosť na aktívnu a samostatnú činnosť?	a) určite áno, b) asi áno, c) neviem, d) asi nie, e) určite nie
10. Podarilo sa vám vytvoriť na vyučovacej hodine dobrú pracovnú atmosféru?	a) určite áno, b) asi áno, c) neviem, d) asi nie, e) určite nie
11. Umožnili ste žiakom podieľať sa na riadení vyučovacieho procesu?	a) určite áno, b) asi áno, c) neviem, d) asi nie, e) určite nie
12. Čo sa vám na vyučovacej hodine najviac podarilo?	
13. Čo sa vám na vyučovacej hodine najviac nepodarilo?	
14. Vyskytla sa na vyučovaní nepredvídaná alebo prekvapujúca situácia, ktorá vám spôsobila ťažkosti, problémy, nepripravenosť na problém a pod.?	
15. Čo by ste zmenili vo svojom konaní, ak by sa vyučovacia hodina mala opakovať?	

